

3. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 83-96.

4. Микульський В.С. Трансформація професії бухгалтера в умовах диджиталізації управління. *Економіка АПК*. 2019. №6. С. 103-107.

5. Адамик О. В. Інформаційні технології в комп'ютерних системах бухгалтерського обліку: проблеми організації даних та їх потоків. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2016. № 10. С. 348–353. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_10_53.

Багрій Конон, к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування, Чернівецький торговельно-економічний інституту Державного торговельно-економічного університету, м. Чернівці

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

У сучасних умовах господарювання значно ускладнився процес управління організаціями, яким надано повну господарську і фінансову самостійність. Одне з центральних місць у системі управління організацією займає управлінський облік.

На сьогоднішній день визначення системи бухгалтерського управлінського обліку є питанням дискусійним. Існує безліч трактувань поняття «управлінський облік» від розуміння його як підсистеми бухгалтерського обліку, що включає в себе збір, реєстрацію та узагальнення інформації, до трактування його як системи управління організацією, що охоплює всі функції управління: планування, організацію, власне облік, контроль, аналіз, прийняття рішень.

Слід зазначити, що підприємства, які мають складну виробничу структуру, гостро потребують оперативної економічної та фінансової інформації, що допомагає оптимізувати витрати та фінансові результати, приймати обґрунтовані управлінські рішення. Інформація, необхідна для оперативного управління підприємством, міститься в системі управлінського обліку.

Управлінський облік являє собою сферу знань на перетині бухгалтерського обліку та менеджменту, необхідну кожному, хто займається підприємницькою діяльністю [1, с. 105].

Значимість управлінського обліку полягає в тому, що він дозволяє всебічно аналізувати всередині суб'єкта господарювання проблеми оперативного планування, контролю та обліку окремих видів діяльності. За допомогою управлінського обліку можливе ефективне управління фінансовими та трудовими ресурсами.

Однією з функцій управління, яка поширюється на довгострокові цілі та дії організації, виступає стратегічний менеджмент, головною метою, якого є розробка та здійснення дій, що ведуть до довгострокового підвищення рівня результативності діяльності організації над рівнем конкурентів.

Іншими словами, стратегічний менеджмент можна охарактеризувати як певну манеру управління, яка полягає в ітеративному процесі аналізу, планування та контролю.

Як відомо, для прийняття надійних стратегічних рішень необхідно мати достатній обсяг інформації різного характеру. При цьому необхідно враховувати те, що системи інформаційного забезпечення прийняття рішень дедалі більше ускладнюються, оскільки стратегічне планування застосовується не на одному, а на кількох рівнях організації, а стратегічні рішення мають крос-функціональні наслідки. Також важливу роль відіграє і те, що всі рішення, що розробляються є специфічними, нестандартними та неповторними, оскільки вони приймаються у вигляді реакції на зміну зовнішніх умов функціонування підприємства.

Говорячи про сутність стратегічного менеджменту, слід зазначити наступний аспект – він відповідає на три центральні питання, що цікавлять керівників фірм:

- 1) яке становище займає фірма нині у галузі?
- 2) якого становища фірма досягне через певний період часу?
- 3) який спосіб необхідно застосувати для досягнення бажаного результату?

Для відповіді на перше запитання менеджери повинні добре розуміти поточну ситуацію, в якій знаходиться підприємство, перш ніж вирішувати, куди рухатись далі. А для цього необхідна інформаційна основа, що забезпечує процес прийняття стратегічних рішень відповідними даними для аналізу минулих, реальних і майбутніх ситуацій.

Друге питання відображає таку важливу особливість стратегічного менеджменту як його орієнтація на майбутнє. Для відповіді на нього необхідно чітко визначити, чого прагнути, які цілі ставити.

Третє питання стратегічного менеджменту пов'язане з реалізацією обраної стратегії, в ході якої може відбуватися коригування двох попередніх етапів. Найважливішими складовими даного етапу є наявні ресурси, система управління, організаційна структура та персонал, який реалізовуватиме вибрану стратегію.

Найважливіша функція управлінського обліку в рамках стратегічного менеджменту полягає в тому, щоб у межах встановленого періоду часу надавати потрібну інформацію працівникам різних рівнів управління, які розробляють та приймають на її основі рішення. При цьому стратегічні рішення, що приймаються в конкретній організації, можуть істотно відрізнятися від стратегічних рішень іншої організації в залежності від поставлених завдань, а також від рівня, на якому ухвалюють рішення.

Відповідальним за реалізацію планів та цілей підприємства є менеджер, який планує, контролює та регулює управлінську діяльність на основі наявної інформації. Роль менеджера складається у здатності застосовувати управлінський облік як механізм управління підприємницькою діяльністю підприємства орієнтований на отримання прибутку та реалізацію цілей на ринку товарів та послуг, розрізняти особливості фінансового та управлінського обліку, розуміти необхідність впровадження управлінського обліку [2, с. 165].

Виходячи з цілей управління обирається та система управлінського обліку, що найповніше відповідає умовам її реалізації. Необхідно вміти доводити обов'язковість виконання функцій управлінського обліку та використання його принципів при створенні системи внутрішнього обліку та контролю.

За рахунок взаємодії управлінських функцій виконується ефективне управління, яке націлене на перспективу. При виборі стратегії суб'єкту господарювання необхідно враховувати декілька факторів, а саме зрілість галузі та ступінь диверсифікації підприємства.

Розуміння того, як управлінський облік бере до уваги ці фактори і як він пов'язаний з методиками стратегічного управління, допомагає показати принципові вимоги, що пред'являються до ефективно працюючої системи стратегічного управлінського обліку.

Прикладом взаємодії управлінського обліку та менеджменту є розробка стратегії витрат. З управлінського погляду виділяють такі етапи розробки стратегії:

- 1 етап – визначення мети та завдань стратегії;
- 2 етап – вибір, розбір та узагальнення інформації про обраний стратегічний напрям;
- 3 етап – пропозиція конкретних тактичних напрямів та їх реалізація щодо обраної стратегії;
- 4 етап - контроль над процесом реалізації стратегії на практиці.

На першому етапі шляхом вивчення необхідної бухгалтерської інформації, що дозволяє визначити бажаний результат, прогнозується вихід стратегії. Слід зазначити, що якщо в процесі аналізу було виявлено, що спрогнозована стратегія не призведе до позитивної фінансової віддачі, то подальша її розробка не має сенсу.

На другому етапі основним джерелом розробки наступного плану дій є бухгалтерська звітність. На підставі її даних виділяються ті фактори, які сприяють реалізації стратегії і позитивно впливають на діяльність підприємства в цілому.

При реалізації третього етапу необхідно сформулювати тактичні кроки в рамках стратегії, до яких відносять дії, реалізація яких не займе довгий період часу і сприятиме ефективному досягненню мети.

На четвертому етапі відбувається контроль та оцінка підсумків діяльності. Здійснення контролю здійснює як керівник, так і підрозділи організації.

Спираючись на подану вище точку зору щодо управлінського обліку можна зробити такі висновки:

- управлінський облік має різноманітний набір методів і стратегій, при правильному поєднанні яких можливе досягнення бажаного результату;
- важливою умовою для діяльності організації є наявність повної та достовірної інформації, джерелом якої служить управлінський облік;
- стратегічний управлінський облік являє собою складну систему, побудовану з різних елементів. Основним завданням є відповідність даної системи стратегії суб'єкта господарювання.

Підсумовуючі, слід зазначити, що наразі в умовах перманентних змін важливим є створення такої системи стратегічного управлінського обліку, яка б забезпечувала підприємство всією необхідною управлінською інформацією, що повністю задовольняла потреби різних ланок менеджменту для прийняття ними важливих стратегічних рішень з можливістю одночасного коригування стратегії у зв'язку із змінами зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Багрій К.Л. Деякі аспекти управлінського обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту: Економічні науки*. Хмельницький, 2019. № 14. С. 103-111.
2. Шмигель О. Є. Організація стратегічного управлінського обліку на підприємствах. *Інноваційна економіка*. 2019. № 3-4. С. 163-167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2019_3-4_25 (дата звернення: 03.05.2023).

Дарчук Галина, сертифікований експерт-практик з обліку та податків (CAP, IFA, IAPBE), директор ТОВ «DARCHUK CONSALTING, м. Чернівці

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ ПІДПРИЄМЦЯМИ

Фізична особа-підприємець – людина, яка вирішила самостійно займатися підприємницькою діяльністю з метою отримання прибутку. В ході введення підприємницької діяльності фізична особа-підприємець, може стикатися з рядом проблем, які потребують вирішення, особливо в умовах війни. Зокрема, проблеми ведення підприємницької діяльності існують на кількох рівнях:

- на рівні до моменту реєстрації фізичної особи-підприємця;
- під час ведення підприємницької діяльності;
- глобально на рівні цілої країни.

Проблемою номер один можна визначити низьку податкову культуру. Так частина підприємців не розуміє та не усвідомлює того, що всі доходи оподатковуються податками.

Фізична особа-підприємець на спрощеній системі оподаткування сплачує лише єдиний податок та єдиний соціальний внесок. Єдиний податок – це місцевий податок, що сплачується у бюджет міста/територіальної громади, розмір якого залежить від групи оподаткування. Сплата єдиного соціального внеску надає право на страховий стаж та є джерелом виплати пенсійного забезпечення пенсіонерам [1].

Тож, фізична особа-підприємець повинна засвоїти правило, що не можна просто так працювати та отримувати грошові кошти на власну картку, не зазначати надходження у податковій звітності та не сплачувати з них податки.

Рішенням цієї проблеми є проведення просвітництва населення та підвищення податкової культури, адже кожен повинен мати чітке розуміння до якої категорії платників податків він належить, а також виробити обов'язок сплати податків з дитинства.